

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelantråd
Camilla Gunell

Föredragande

Vattenbiolog
Mikael Wennström

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 98

Utlåtande om miljökonsekvensbedömning angående
utvidgning av fiskodling

ÅLR 2017/7678

176 S4

Landskapsregeringen beslutar att ge utlåtande enligt **bilaga 1 S417E62**.

Dokumentnamn	Nr	Sidnr
UTLÅTANDE	176 S4	1 (6)

Datum	Dnr
1.12.2017	ÅLR 2017/7678

Närings-, trafik- och miljöcentralen
(NTM) i Egentliga Finland
Pb 236
20101 ÅBO

E-post:
registratur.egentligafinland@ntm-
centralen.fi

Hänvisning
VARELY/2005/2017

Kontaktperson
Mikael Wennström

Ärende
**UTLÅTANDE OM
MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING ANGÅENDE
UTVIDGNING AV FISKODLING**

Lännepuolen Lohi Ab planerar att utvidga sin nuvarande fiskodling i Gustavs från nuvarande storlek från strax under 250 tons till ca. 1000 tons årsproduktion. Bolaget har begärt att NTM-Centralen i Egentliga Finland tar ställning till om ett förfarande med miljökonsekvensbeskrivning bör tillämpas i enligt med rikets lagstiftning. NTM-Centralen ber därför om ett utlåtande från landskapsregeringen.

Fiskodlingen ligger ca 8 km norr om Jurmo drygt 2 km nordost om öarna Svartörarna och Lillkyndan ca 800 meter från åländskt territorialvatten (allmänt vattenområde).

Enligt rikets lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) (i fortsättningen även kallad MKB-lagen) ska MKB-lagen och förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (i fortsättningen även kallat MKB-förfarande) tillämpas på projekt och ändringar av projekt som kan antas medföra betydande miljökonsekvenser. Med miljökonsekvenser menas de direkta och indirekta verkningar som ett projekt eller en verksamhet medför i Finland och utanför finskt territorium. MKB-förfarande ska alltså även tillämpas på projekt och ändringar av projekt som kan antas medföra betydande miljökonsekvenser på Åland.

Bakgrund

Landskapsregeringen har tidigare gett utlåtanden om fiskodlingsverksamhet i området nordost om Åland. Bland annat gavs 22.3.2013 ett utlåtande om ett förslag till plan för lokaliseringsstyrning av vattenbruket i riket. Landskapsregeringen betonade då bland annat att det inte bör vara möjligt att etablera fiskodlingar till vattenområden nära Åland om detta medför negativ påverkan på åländskt vattenområde. Vidare konstaterade landskapsregeringen att det finns ett behov av samråd och samordning med berörda myndigheter i riket angående utvecklingen av fiskodlingen, inklusive näringens utveckling, miljömålsättningar och lokaliseringsstyrning i gränsområdet. Vidare framförde landskapsregeringen att ett tak för utsläppen i vattenområdet bör slås fast i samråd med riket och Sverige så att de totala utsläppen för hela området inte blir större än vad vattenområdet tål.

Landskapsregeringen gav senare, 4.3.2014, ett utlåtande om en ansökan från Lännepuolen Lohi Ab om att under en provperiod bedriva offshore-odling på den nu aktuella platsen. Landskapsregeringen gav sitt bifall, men framhöll att en kontinuerlig fullskalig odlingsverksamhet bör föregås av en konsekvensanalys och ett samråd mellan Åland och riket i enlighet med landskapsregeringens tidigare utlåtande.

Landskapsregeringens utlåtande

Fiskodlingen planeras till ett vattenområde (s.k. vattenförekomst) i gränsområdet mellan riket och Åland som delvis förvaltas av riket och delvis av landskapet Åland. Av det kartmaterial som landskapsregeringen tog del av då den nuvarande fiskodlingen fick tillstånd, framgår att fiskodlingen under vissa väderförhållanden kommer att ha en påverkan på vattenkvaliteten på vidsträckta områden i Brändö kommuns norra skärgård. Inom ramen för AQUABEST-projektet genomfördes scenarioräkningar av effekterna för stora fiskodlingar som är placerade ytterskärgårdsområden i norra Ålands skärgård. Beräkningarna visade att påverkan kan vara betydande med mer än 5 procentiga öknings på vidsträckta områden runt odlingsplatserna. Landskapsregeringen anser därför i linje med landskapsregeringens tidigare utlåtanden att en kontinuerlig fullskalig odlingsverksamhet bör föregås av en grundlig analys och helhetsbedömning av projektets konsekvenser.

Landskapsregeringen konstaterar att Weserdomen ålägger EU:s medlemsstater att inte ge tillstånd till verksamheter som riskerar att orsaka en försämring av status eller riskera uppnåendet av god ytvattenstatus, också om man beaktar enskilda kvalitetsfaktorer. Den åländska delen av det vattenområde där fiskodlingen planeras har klassificerats med måttlig (nojaktig) status. Om Lännepuolen Lohi Ab:s expansion godkänns påverkas framtida planering och nyttjande av åländskt territorium. En spridning av näringsämnen in på åländskt vatten försvårar nyttjande av vattenområdet för åländska verksamheter. Samtidigt försvåras uppnåendet av god status på åländskt vatten. Det kan

betyda att det inte kommer att vara möjligt att bevilja motsvarande verksamhet i framtiden i den åländska delen av området (om lagstiftningen medger), eftersom ramdirektivet för vatten ska följas och Weserdomen beaktas. Detta understryker vikten av att samråd behöver genomföras gällande fiskodlingsverksamheten i området.

Även det faktum att vattenområdet där fiskodlingen planeras har klassificerats ha måttlig status på den åländska sidan och god status på rikets sida visar på behovet av diskussioner mellan riket och Åland.

Landskapsregeringen anser att det måste göras en grundlig analys av om det nya planerade projektet, inklusive dess kumulativa effekter tillsammans med övriga projekt i regionen, är förenligt med andra miljömål och -krav. Detta inbegriper krav och mål gällande kustområden och hav i det marina ramdirektivet och HELCOM:s åtgärdsprogram för Östersjön.

De beräknade utsläppen från den utvidgade fiskodlingen i Gustavs understiger storleksmässigt de utsläpp för de mycket stora projekt för vilka man alltid ska tillämpa MKB-förfarande. Projektet måste ändå bedömas som stort, utsläppen från det planerade projektet motsvarar mellan 15-20 % av de nuvarande åländska totala utsläppen från fiskodling.

För att få en helhetsbild över konsekvensernas storlek, utbredning, sannolikhet, varaktighet och frekvens måste en samlad bedömning göras, som beaktar variationen inom åren, liksom den förväntade mellanårsvariationen, beroende t.ex. på väderförhållanden under olika år. Det behövs oftast en kombination av modeller och analyser anpassade till de vattenrelaterade direktiven och deras krav för att få en helhetsbild av konsekvenserna. När modeller används bör felmarginaler anges.

Konklusion:

Ålands landskapsregering anser att en grundlig konsekvensbedömning inklusive samråd och hörande ska genomföras, antingen genom att tillräckliga utredningar, samråd och höranden genomförs inom ramen för ett normalt tillståndsförfarande eller att ett beslut tas om ett MKB-förfarande.

Om en sådan grundlig konsekvensbedömning inte kan genomföras inom ett normalt tillståndsförfarande bör NTM-Centralen besluta om att ett MKB-förfarande ska tillämpas.

Oberoende av vilket förfarande som tillämpas bör Ålands landskapsregering höras dels i sin roll som vattenägare och förvaltare av de allmänna vatten som angränsar till det område där fiskodlingen ska lokaliseras, dels i sin roll som ansvarig vattenmyndighet för landskapet Åland.

Vicelantråd

Camilla Gunell

Vattenbiolog

Mikael Wennström

FÖR KÄNNEDOM

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM), Norragatan 17,
22100 Mariehamn
Fiskeribyrån, härst.
Mohammad Jaber Alipour, härst.
Susanne Vävare, härst.